

NAŠ

Prava vera bodi vam luč,
materni jezik bodi vam ključ
do zveličanske narodne omike.

A. M. Slomšek.

DOM

GLASILO SLOVENSKE MLADINE

Vsebina:

	Stran
Jernej Hafner: Orli	49
Micika Črčkova: Ob blagoslovitvi Društvenega doma v Središču	54
Ksaver Meško: Knjige	55
Savinjka: Spoznanje	56
Pod vaško lipo.	56
Dekliški vrtec: Več znaš, več veljaš!	58
Društveni glasnik	61

LETNIK XIV.

CELJE.

ŠTEV. 4.

AVGUST 1922.

POSLOVNIK DEKLIŠKE ZVEZE

je izšel. Vesela novica za vsa dekleta in za vse prijateljke mladinskih društev! Koliko je bilo že popraševanja po poslovniku, koliko naročil je že prejela uprava „Našega doma“! Vsi smo se zavedali, da tako dolgo ne bo pravega, lepo urejenega življenja v Dekliških zvezah, dokler ne bodo imele dobrega poslovnika. Sedaj ga imajo in sicer takega, da ga bodo vse vesele! Prikupljiva zunanost prikriva zlata vredno vsebino. Vse življenje v D. Z., vse delovanje posameznih odborov je s poslovníkom lepo urejeno! Zelo obširno in natančno je sestavljen oddelek o odboru, ki je srce vsake Dekliške zveze. Želimo, da si vsaka odbornica dobro prečita 5. točko III. odstavka na stran 8. Važna sta odstavka o sejah in o občnem zboru. Ako se bodo navodila natančno izpolnjevala, bodo seje zanimive in živahne, na občnem zboru pa ne nepotrebne in brezplodne prerekanja in prepira. Posebej še opozorimo na dve odbornici, ki jih imenuje poslovnik: na voditeljico gledaliških predstav in na poročevalko za časopise. Kdor ve, koliko sporov in sovraštva med igralkami so že rodile igre, bo tudi razumel, zakaj je poslovnik v tej točki tako strog. Poročevalko za časopise pa čaka lepa, hvaležna naloga, da bo pošiljala primerne spise, novice iz domačega kraja v katoliške liste, posebno v društveno glasilo „Naš dom“. Poslovnik tudi ni prezrl neubogljivih in nerednih članic. Kaznovalo jih bo razsodišče primerno velikosti njihovega prestopka. Poglavje o dekliških sestankih naj se nauči vsaka odbornica na pamet, vsaka članica pa ga naj večkrat prečita! Šele ko bodo vse spoznale pomen rednih dekliških sestankov in ko bodo ti sestanki skrbno pripravljene in dobro izvedeni, bo imela vsaka članica od Dekliške zveze veliko koristi. Poslovnik začrta v velikih potezah tudi celotno organizacijo D. Z. v Sloveniji. Posameznosti bo mora! izpeljati okrožni odbor oz. temu podrejeni dekanjski odbori. Tudi stališče D. Z. do Orlice in Marijine družbe je v Poslovníku kratko označeno. — Že iz navedenih podatkov more vsakdo spoznati, kako vsestranski, temeljit in praktičnim zahtevam odgovarjajoč je nov poslovnik D. Z. Mirno lahko rečemo: v onih krajih, kjer se bodo ravnali po navodilih novega poslovnika, se bo razvila res vzorna D. Z., ki bo vzgajala vzorna dekleta. **Dolžnost** vsake odbornice in vsem članicam zelo priporočljivo je, da si naročijo po en izvod novega poslovnika, ki ga naj skupno berejo pri društvenih sestankih in si po njem izprašajo svojo vest. **Cena** je nalašč tako nizka, da jo bo zmoglo vsake dekle. **1 izvod stane namreč samo 6 K.** **Kdor naroči najmanj 10 izvodov skupno, plača za izvod samo 5 K,** **kdor pa naroči najmanj 20 izvodov, bo plačal samo 4 K za en izvod.** Ker naklada ni velika, zato naročite hitro in pošljite obenem denar na upravo „Našega doma“, Celje, hotel Beli vol!

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

1. in 2. številka „Našega doma“ sta popolnoma pošle, zato teh dveh številčk novim naročnikom ne moremo več poslati. Pač pa dobijo vsi novi naročniki še tretjo in naslednje številke.

„NAŠ DOM“ izhaja mesečno. Naročnina znaša do konca letošnjega leta 24 K. Posamezna številka stane 4 K. Odgovorni urednik; Marko Krajnc. Upravništvo: Celje, hotel Beli vol. Tiska tiskarna A. Rodè v Celju. Rokopise je treba poslati do 10. vsacega meseca uredništvu „Našega Doma“, Celje, hotel Beli vol.

NAŠ DOM

LETNIK XIV., ŠT. 4. □ CELJE □ AVGUST 1922.

JERNEJ HAFNER, LJUBLJANA:

ORLI.

Vojna je odkrila čudovite zaklade, ki leže v dobri organizaciji. „Na bajonet se moreš opreti, ne moreš pa na njem dolgo sedeti!“ (Španski pregovor). Ideja svobode in svobodna družba je zmagala nad prisilno militaristično družbo, ki ji v dolgotrajni borbi vedno zmanjka sape.

Bolj ko vse druge organizacije je pridobila na ugledu v vseh kulturnih državah mladiška telovadna, vzgojna in izobraževalna organizacija. Zakaj? Zato, ker je dobrourejena organizacija te vrste izborna vzgojno sredstvo zdravega, harmonično (skladno) razvitega, discipliniranega (na strog red navajenega) in pogumnega podmladka naroda in države, ki je kos nalogam mirne dobe. Obenem je taka organizacija neizčrpen vir najcenejše in najboljše obrambe v eksistenčnem boju (boju za obstanek) naroda in države. Zdravje, zmisel za disciplino — podlago reda, pogumna odločnost, moška samozavest, odporna sila telesa in duha, neugnana podjetnost, žilava delavnost, bratska vzajemnost, smotrena solidarnost (vzajemnost) pri socialni (družbeni) delitvi dela, idealna požrtvovalnost, čut odgovornosti, čut socialnih dolžnosti in medsebojne odvisnosti i. t. d. — vse te koristne dobrine zajema delaven član iz dobre telovadne organizacije, zlasti še, če je postavljena na verski temelj.

V času, ko iščejo po vojni in revoluciji razrvani narodi Evrope ravnotežja in se ozirajo po potih, ki bi jih mogle pripeljati iz moralnega (nравnega) razdejanja do reda in miru, ki sta podlaga blagostanja, nepričakovano hitro in mogočno rastejo mladinske telovadne zveze, posebno katoliške, v vseh deželah, predvsem v Franciji, Nemčiji, Čehoslovaški, Belgiji, tudi v Jugoslaviji.

Čudno je to! Ali se še spominjate vojne,

povojne propalosti?

Mar ni čudno, ako vidimo iz tega močvirja rasti nov, pravno močan in idealen rod? Kako je to postalo mogoče?

Vsled večletne odsotnosti očetove je otrok postal zrel brez vzgojnega strahu pred očetovo avtoriteto (veljavnostjo). Čutil je, da je edina opora hiše in gospodinje — matere, ki se mu je laskala, da ga ohrani pri volji za delo in ga mehkužila z ljubeznijo osamele žene. Videl in slišal je slabega več ko se je moglo videti in slišati v rednih razmerah. V času moralnega (nравnega) brezvladja je polotrok — bodoči gospodar — često postal žrtev zapeljivk in zapeljivcev, ki so vzbujali namenoma prezgodnje strasti. Vsaka zabloda se je olepšala in opravičila z devizo (geslom): „Saj je vojska!“ Skoro vse organizacije so prenehale z delom. Vojaštvo zaledja in urlavbarji so širili svojo moralo. Šolo in cerkev je v delovanju močno ovirala vojna, npravna disciplina (strogorednost) se je kršila od dne do dne močneje. Vzpričo vojnih strahot, skrbi, pomanjkanja, izjemnih naredb, velikih dogodkov na bojiščih, vso pozornost vzbujajočih, se poklicani činitelji niso mogli intenzivno (temeljito) pečati z nalogami miru. Vzgojni vpliv na doraščajočo mladež je gineval. V mesecih državnega preobrata se je — umevno — še hitreje vršil moralni razkroj (zlasti pod pritiskom svobodomiselnega časopisja in surovega nastopanja proti duhovniški avtoriteti (veljavnosti) — edini, ki je še brzdala posurovelost!)

Deset-, dvanajstletni otrok je v tem moralno mrtvem prostoru vzrastle v 15—17 letnega, prezgodaj dozorelega fanta, ki ni poznal nobene avtoritete, ni imel v sebi nobene moralne moči, ni poznal ozirov in strahu, temveč se je ponašal doma in v javnosti z brutalno (živinsko) surovostjo, brezverstvom, nesramnostjo, pijančevanjem, kletvijo, ostentativnim (barhaškim) preziranjem vsake avtoritete. Gostilne in železnice so pri nas že od nekdanj barometer (merilo) olike našega ljudstva. In ta barometer je padel takrat (1918/20) pod ničlo! Najstrašnejša bogokletstva v različnih jezikih, najostudnejše kvante si skoro redno slišal v vlaku. Najsurovejše napade na vero in cerkev so razlagali posamezniki ob skoraj splošnem pritrjevanju navzočih. V temnih vozovih nobeno dekle ni bilo varno. Brez sramu, ob belem dnevu, vpričo sopotnikov, tudi duhovnika, so taki divjaki govorili in se obnašali kakor obsedeni od hudega duha. Marsikateri duhovnik je moral na železnici menjati voz ali izstopiti, ker ni bil niži življenja varen pred nepoznanimi mladiči. Pomilovanja vredni so bili železničarji, celo orožniki! Tako velika in splošna je bila podivjanost, ko smo se zbirali na razvalinah Avstro-Ogrske, da si postavimo nov, boljši dom.

Kdo si je mogel vzdržati up, da bo iz 17 letnega fanta, ki je za domačo vasjo trgal odlikovanja, raz prsi osivelemu vojaku, vračajočemu se iz 5 letne vojske, komandiral domačega orožnika kakor hlapca in se obnašal v gostilni ali v vlaku kakor moralni anarhist (človek, ki hoče

pravnoštne zakone prevreči) — kedaj postal še koristen, ali miroljuben, delaven, pameten in pošten član človeške družbe?

Takih čudežev pa se je zgodilo mnogo! Še več — ako danes greš v gostilno ali na železnico, boš mahoma opazil, da se je moralni (nravni) barometer že dvignil visoko nad ničlo! Tudi družba — narod v javnosti, celota je na poti okrevanja napredovala. Rane se celijo vidno. Zakaj? Kje so vzroki?

Nov rod.

Kdor razkraja trezno in stvarno vzroke in pogoje iztreznjenja in npravnega okrevanja našega ljudstva, bo spoznal in priznal, da ima velik, morda poglavitni delež na tej zaslugi orlovska organizacija, Orli. Orlovska organizacija s svojimi načeli v „Zlati knjigi“, s svojim delovnim načrtom v Poslovníku in s svojim smotrenim, discipliniranim delom samovzgoje in pronicanja orlovske ideje (misli) v široke narodne plasti po zgledu in besedi njenih nosilcev in sejalcev.

Uspeh, velik uspeh more doseči pač le času primerno ustrojena organizacija, ki temelji na dobrih, zdravih načelih, ima lepe cilje, dober delavni načrt in idealne voditelje. Vse to smemo Orlu pripisovati! Orel je času primerna, časovnim razmeram odgovarjajoča organizacija.

Potrebo po telovadnih odsekih naših katoliških posvetnih društev je prvi javno izrazil na letnem zborovanju Slovenske krščansko-socialne zveze dne 4. septembra 1905 v Mariboru takratni urednik dr. Korošec. V svojem poročilu o društvenih zabavah je poudaril pred zastopniki društev iz cele Slovenije (bilo jih je 1500): „Slovenska krščansko-socialna zveza je načeloma prijateljica telovadbe. Priporoča svojim društvom, da ustanove telovadne odseke. Z že obstoječimi telovadnimi društvi bodo naša društva vedno živela v prijateljskih odnošajih, če v njih ne vlada našim načelom sovražni duh.“ Pri debati pa je zaklical knjigovodja Ivan Podlesnik; „Nastopili bodo naši krožki in vzdignili bodo svoje peroti kot ponosni orli.“ Dr. Krek, ki je zamislil in ustvaril večji del vse kulturne vrednote naše domovine v zadnjih desetletjih, je 18. novembra 1906 otvoril prvo telovadnico v ljubljanskem Unionu in jo izročil prvim katoliškim telovadcem z naročilom: Upam, da boste iz Ljubljane zanesli tudi v širše narodne sloje zanimanje. Telovadna panoga izobraževalnega dela mora postati last celega naroda!“ Prvi predsednik telovadcev, Ivan Podlesnik, pa je napovedal: „Naša zvezda vodnica je izobrazba telesa in duha k delavni ljubezni do domovine in naroda.“

Od l. 1906. pa do vojne so ustanavljali vedno nove odseke (do 170), pridobivali s javnimi nastopi vedno več fantov (do 5500, nad polovico telovadcev) in jih s tečajji, revizijami, „Zlato knjigo“ (l. 1910), načel, s „Poslovníkom“ organizatoričnega dela, z „Mladostjo“ in pre-

davanji izobraževali po duhu in telesu. Tisoče fantov so s tem delom zavrnil na pravo pot do sreče in jih vzgojili v sposobne, koristne člane družbe in naroda. Katoliškemu shodu l. 1913. je največji zunanji efekt (utisk, sijaj) dal nastop 2000 Orlov v kroju, med njimi 300 čeških Orlov in Orlic. L. 1914 je bil Orel v najlepšem poletu, najmočnejša, najplodovitejša katoliška fantovska organizacija. Privlačna sila kroja, telovadbe in nastop je omogočila, da je Orel zajel maso (množico) fantov in je ne le telesno, ampak tudi нравno in umsko dvigal, po nji pa z največjim uspehom нравno ozdravljaj hibe slovenske mladine in prerajal fantovsko življenje. Mnogi so se bali Orla, ker je njegov nastop slabotni vpliv fantovskih Marijinih družb potisnil še bolj v kot. Začeli pa so se izmirjevali z njim, ko so gledali uspehe, kakršnih Marijine družbe pri fantih niso mogle doseči. V izobraževalnih društvih pa so Orli kmalu postali elita (izbrana četa), ki je tudi v drugih odsekih nosila glavno breme dela.

Z ozirom na hiter vzlet in uspehe Orla smemo brez razmotrivanja o globljih razlogih trditi, da ga je časovna potreba ustvarila in dvignila na čelo mladinskih organizacij, da pa tudi rodi temu primerne sadove. Dasi je vojska orlovske organizacije docela razbila, je vendar že prva mesec po vojni, sredi kaosa (zmede) po razpadu stare države, vstala na poziv redkih idealistov in optimistov (ki vsako stvar gledajo z lepote in dobre strani), toliko orlovskih delavcev, da je v Mariboru l. 1920. Orel mogel s 140 odseki in 4000 člani organizirati samostojno največji dosedanji katoliški nastop. Le število krojev je zaostajalo za nastopom l. 1913, v vseh drugih ozirih — tudi po številu udeležencev — pa je mariborski orlovski tabor prekašal nastop na katoliškem shodu. Dobro seme predvojne setve je vzkliklo in rodilo stoteren sad. Vojna je razbila okvir, orlovske misli pa ni mogla zatreti. Ta je krasila dalje mladino, pognala v povojnih razvalinah nove korenine in si ustvarila v par letih novo telo, če še ne večje, pa že močnejše od starega. In to v zgoraj opisanih povojnih razmerah.

Odkod zajema Orel moč,

ki ga obnavlja, preraja, dviga?

Iz načel, na katerih temelji, iz ciljev za katerimi stremil!

O orlovskih načelih ni treba dosti govoriti. Nobena organizacija nima tako jasno izrečenih načel, kakor Orel v „Zlati knjigi Orlov“. Ta načela pa so čista katoliška načela, aplicirana (naobrnjena) na razmere, v kakršnih živi naša mladina, radikalno (korenito) podčrtana glede dejavnosti.

Že uvod te knjige načel (iz svetopisemske knjige Makabejcev) vžiga mlada nepokvarjena srca! Katoliško moštvo in viteštvo, ljubezen

do domovine, bratstvo, plemenitost srca, berila iz Slomškovih spisov — vse v lapidarni (jedrnati) jasnosti in odločnosti spisano in diktirano (narekovano), vnema mladega in zato radikalnega človeka neprimerno bolj ko vsako drugo sredstvo. Orel zgrabi celega fanta in celega hoče harmonično (skladno) vzgojiti v značaj: umsko, нравno in telesno. Vse to pa ne le pod ozirom lastne koristi, ampak z ozirom na korist celega naroda, domovine, Cerkve, človeštva. Uči ga misliti, hoteti, delati smotreno, pošteno se zabavati, živeti po veri za Boga in ljudstvo, vzgaja ga za viteza in moža, ki naj sam svoboden in plemenit — osvoboduje in plemeniti vso svojo okolico. Orel ne snuje svoje ideologije (miselnosti), ampak zajema iz sv. pisma in katekizma svoja načela. Odtod njegova moč, življenska sila! V krasne stihe je zлил pesnik himne Orlov, mož energije dr. Lampe duha teh načel.

Kako naj Orel uravna svoje vzgojno delo po teh močnih, življenje vzbujajočih načelih, razlaga „Poslovnik“, najboljši delovni načrt in red, kar jih imamo Slovenci. Življenje in razvoj Orla ga neprenehoma presnavlja in dopolnjuje. Večer za večerom, leto za letom ta Poslovnik uči in vzgaja tisoče Orlov, stotine najbrihtnejših in najpridnejših fantov vseh stanov in krajev. Občine, vse organizacije, pokrajina in država bo uživala kmalu neprecenljive koristi te vzgoje. Orli bodo možje razuma, reda in dela. Kdor ne bo šel z njimi, ga bodo pustili zadaj in spodaj.

Orel zre mirno v sinje višave . . .

Poročila katoliških shodov (po l. 1906) Orla komaj omenjajo. Njegovega pomena se takrat še niso dosti zavedali. Po vojni je zato prenesetil prijatelja in nasprotnika Orel, ki je z orlovskim taborom organiziral l. 1920 v Mariboru največji katoliški shod. Danes ga nihče več ne omalovažuje. Nekdaj se je čutil marsikdo poklicanega, da odmerja Orlu meje in smer, mu predpisuje pota in daje nauke. Danes vsakdo priznava, da si Orel najbolje sam meri dalje in izbira pota iz perspektive (vidika) svojih načel in ciljev, v soglasju s katoliško Cerkvijo. Po vojni se je orientiral (razgledal) Orel tudi v mednarodnem svetu in se vrnil z lavorikami ovenčan. Tak, kakršen je in kakršen obeta še postati, je Orel up in ponos prijateljev, strah vseh nasprotnikov. Kot katoliška telovadna, vzgojna in izobraževalna organizacija se je Orel ustalil in usmeril. Iz teh mej, od te poti se ne da izriniti, v tej smeri se razvija njegovo delo in boj.

Dvoje zablod skrbno čuvajo Orla njegovi voditelji: poleta proč od katoliškega temelja in poleta na politično polje. Marsikomu se zdi, da bi še višje letal, če bi ga ne motilo in ne vezalo pri telovadskem razmahu katoliško načelo. Marsikdo bi rad izrabljjal silo Orla v lažjo dosego političnih ciljev. A vedno in povsod je zadosti razumnih glav, ki

znajo obdržati pravo smer. Kako zna politični voditelj katoliških Jugoslovanov, dr. Anton Korošec, vpoštovati nalogo radikalno (korenito) katoliškega, a nepolitičnega Orla, je pokazal kot pokrovitelj I. slovenskega orlovskega tabora v Mariboru, na I. gorenjskem orlovskem taboru v Kranju in na taboru v Ljutomeru (8. septembra 1921) ko se je komaj dal prepovoriti, da je kot govornik nastopil in se je v svojih govorih skrbno čuval vsakega političnega povdarka, da re bi kdo njegovo politično osebnost mogel izrabljati proti nepolitičnemu Orlu. Naj slede njegovemu vzgledu vsi politični sodelavci!

Tako plovejo Orli v 260 odsekih širom slovenskih in hrvatskih dežel, in za njimi Orlice v 130 krožkih, vsi z naraščanjem do 20.000 po številu:

Naprej in navzgor, za križ častni in svobodo zlato . . . .

MICIKA ČRČKOVA:

OB BLAGOSLOVITVI DRUŠTVENEGA DOMA V SREDIŠČU

DNE 16. JULIJA 1922.

(Deklamiral br. Tone Špešič.)

Ponos odseva nam 'z oči,
veselje raz obraz žari
in srca vsa — vsa radostna,
v en spev so danes združena;
glasi se kot mogočni grom:
„Pozdravljen, naš Društveni dom!“
Pozdravljen „Dom“!
Pač težke čutili smo bôli,
ko je sovrag na te pritiskal
in zmagoslavno že je vriskal,
da dvigal se ne boš nikoli!
Za tebe, „Dom“, smo trdno stali,
sovražnih sil se nišmo zbal;
čutili smo premnog vihar —
a kdo se je viharjev zbal?
Iz trudov vseh in znojev vročih,
od zlobnih sil udarcev žgočih,
dviguješ lep se in prostran —
zdaj tvoj je zmagoslavja dan!
Društveni dom!
Ti vstal si lep, kot je pomlad,
izpolnjujoč nam tisoč nad . . .

Za vzvišeno si stvar postavljen!
Pozdravljen ti in s tabo vsi,
ki tebi na oltar
so položili častni dar,
da si k višavi se povzpel . . .
vsem pozni rod bo slavo pel!
In v tebe „Dom“, koraka četa:
ponosna hoja, krepka rast,
za vzore je visoke vneta,
gori za domovine čast.
Tu um si bistriti želi,
značaj skovali nezmajan,
da lepših pribori si dni;
da izvojuje zmage dan:
zatre krivico, slehern dvom
in kdaj posede večni dom.
— — — — —
Naj solnca Božjega te žar,
ogreva in krepi vsikdar.
Hvaležna srca naj glasé:
„Društveni dom, Bog živi te!“

KSAVER MEŠKO :

KNJIGE.

Kadar sem šel pozimi ali spomladi v mesto — zdaj poleti je okno odprto in tiste zanimivosti ni več videti — sem kaj rad pogledal skoz okno prav preproste hišice ob poti. Zakaj? Ob oknu je stalo lično stolalce, v njem lepo urejena vrsta knjig, večinoma vezane.

Preprost delavec stanuje v hiši, begunec z Goriškega.

Kar ima ta delavec, ne bi li mogli imeti tega tudi drugi naši fantje in dekleta, vsaj mnogi, če ne vsi: lepo malo knjižnico?

Predrage so sedaj knjige, mi morda poreče kdo. Ne zdi se mi. Le pomislimo: pred vojno je stala knjiga, dobra knjiga vsaj 2 kroni, liter vina 80 v. Zdaj stane liter vina 40—60 K ali še več; za 50 K se dobi že prav lepa knjiga, kak tednik za vse leto. Liter vina izpijete v pol ure, tudi prej; še glava vas bo morda bolela po njem — po knjigi ne, vsaj po dobri ne, in le o takih govorimo. Knjigo čitate dalje kot pol ure, imate torej daljši užitek; in neprimerno plemenitejši užitek. In knjiga ostane. Razveselila in razvedrila vas bo še marsikdaj. In ne samo vas, tudi druge, če jo izposodite.

Razveseljevala vas bo in poučevala. Najdražja stvar na svetu je nevednost. Marsikdo bi ne imel te in one škode, ko bi bil o tej in oni stvari poučen. A mu je predrag vsak list, vsaka knjiga. Nekaj deset kron noče izdati, škode pa trpi nekaj sto kron. In kako hoče človek umsko napredovati, če nič ne bere? S pitjem ne bo napredoval, s plesi tudi ne. Pač pa na cenejši način: da kupi knjigo, da naroči list. Iz listov si izrežite kake važne naredbe, poučne članke, tudi posebno znamenite svetovne dogodljaje, in jih hranite. A lepo urejene, da ne bo treba iskati ure in ure, ako jih bodele kdaj potrebovali. V knjigi si taka mesta s svinčnikom ob strani zaznamujte.

Ne kupujte samo zabavnih knjig, včasih tudi kako poučno. Tudi iz knjižnic si ne izposojujte samo lahkega zabavnega čtiva, vmes tudi kaj težjega, poučnega.

Knjige kupujte kolikor le mogoče vezane. Nekaj kronic več, a so bolj trpežne, a tudi lepše, in ima človek več veselja ž njimi.

Ako imate že več knjig, zaznamujte jih s številkami. Naredite si tudi majhen zapisnik, kjer si zapišete, kdaj in komu ste knjigo posodili.

„Najtežja stvar na svetu je, izposojeno knjigo nazaj dobiti“, je rekel nekdo, ki ni na glavo padel. Če imate zapisano, komu ste posodili in kdaj, bo to laže.

Vrnite pošteno in v ne predolgem času tudi sami knjige, ki ste si jih izposodili pri prijateljih ali v knjižnicah. Čudno, da tega ne razumejo

čestokrat niti ljudje, ki se smatrajo za silno olikane. In vendar zahteva to vest, poštenost in najpreprostejša olika.

Ne pomazite knjig, ki ste si jih izposodili. Spoštujte knjige. Naj vam bodo knjige dragi prijatelji, zvesti spremljevalci na življenja potih, varni učitelji in svetovalci, blagi tolažniki.

Ljubite jih, spoštujte jih, hvaležni jim bodite!

SAVINJKA:

SPOZNANJE.

Ko zamislím v vrsto let se
pretečenih,
vidim dokaj lepih rožic
nasajenih.

Pa se zglesi mi ošabnost:
Hvale vredno!

A ponižnost pravi: Dete
ti nevedno!

Kaj ne vidiš vmes plevela
bujne rasti . . ?

Tudi to je tvoje, v tvoji
še oblasti!

Zdaj pa se oko poveša,
hvala pada . . .

Vse bi mogla biti lepša
leta mlada!

POD VAŠKO LIPO.

Tako je prav! Danes sem res vesel. Prebiram namreč dopise, ki so jih poslali naši fantje. Od vseh krajev se oglašajo: iz vinorodnih Slov. goric, iz solnčnega Posavja, iz ponosne Savinjske doline, iz samozavestne Kranjske. Eden pozdravlja v pesniški obliki „Naš dom“, ki naj glasno kliče vse neizprijene fante, cvet mladine, v katoliško organizacijo, drugi opisuje, kako še vlada pri njih surovost, podivjanost, posebno med onimi fanti, ki ne marajo za nobeno pošteno društvo, tretji se zopet hvall, kako pridno delajo, kako imajo redne sestanke, četrti opisuje strašne posledice slabe družbe i. t. d. — vsi pa so si edini v priznanju, da so katoliške mladeniške organizacije edina rešitev za fanta, ki izstopi iz šole. Vsi ob koncu pristavijo ponižno in sramežljivo prošnjo, da bi njihov spis priobčili v „Našem domu“. Fantje! Najraje bi eno celo številko samo vam prepustili in vse vaše dopise priobčili, toda — vi ne veste kak siromak bi potem bil urednik, ker bi se vsa dekleta maščevala nad njim. Saj mora že sedaj slišati večkrat od deklet kako pikro: nobene pravice nimamo; fantje se košatijo pod tisto lipo, kakor se jim zljubi, nas bi pa, ta presneti urednik najraje v tistem tesnem dekliškem vrtcu zadušil! — Preveč se ne smemo dekletom zameriti, nekaj pravice in prostora jim moramo že pustiti. Zato pa smo prisiljeni priobčiti samo to, kar je najboljše. Izbira ni lahka, ker je vse skoraj enako dobro.

Trdno smo prepričani, da se ne bomo nobenemu zamerili, ker fanti niso zamirljivi! Zato pa fantje — le še pišite, kratko, snažno, s peresom in pametno!

Ne pozabite na vojake iz Zaječara nam pišejo med drugim: „... Naj vam še omenim, da so prišli letos zelo dobri, verni in nepokvarjeni fantje semkaj. A žal, zelo žal, da nimamo niti enega kotička, ki bi bil stalno in samo za katoliško službo božjo, kjer bi vojaki lahko malo pomolili. In še to: od teh mladeničev, ki so sicer dobri, nima večina niti molitvenika, niti rožnega venca. Prosim, opozorite ob priliki stariše, da pošljejo svojim sinovom te stvari in da vzamejo v bodoče rekruti sami seboj mali molitvenik, mali katekizem in rožni venec.“ Stariši, zakaj se vam sinovi pri vojakih odtujijo, izgubijo? Zato, ker nimajo dobre družbe. Najboljši prijatelj je dobra knjiga, dober časopis. Zato je dolžnost vseh starišev, pa tudi društvenih odbornikov, da pošiljajo redno vojakom dobre knjige in časopise. Za vojake posebno primerna časopisa sta „Naš dom“ in „Mladost“.

Tovarišem, ki ste se vrnili iz svetovne vojske! Že je preteklo nekaj let, odkar je minila svetovna vojska, iz katere smo se vrnili, nekateri pohabljeni na telesu, drugi pohabljeni duševno, malokateri pa popolnoma zdrav. Toda tekom let smo se ozdravili nekateri popolnoma in treba je, da se začnemo gibati v naših društvih, da pridobivamo mlajše za društveno življenje. Marsikateri fant pravi: „Kaj meni mlajši mar?“ in prezira mlajšega, češ, ta ni za naše društvo. Jaz pa pravim: Fantje, vse mlajše tovariše spravimo skupaj in jim pomagajmo, da si uredimo društveno mladinsko gibanje. Pa tudi druge naše zgubljene tovariše skušajmo spraviti nazaj na pravo pot! Marsikateri fant pravi: „Kaj mene briga, kako moj tovariš živi? On za se, jaz za se!“ Tak fant malo pozna zapovedi božje, namreč: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! Ako ti tovariša spraviš na pravo pot, ti bode enkrat v poznejših letih zelo hvaležen. Da bomo imeli pa upliv pri drugih fantih, moramo paziti najprej na samega sebe, da nam ne bodo očitall češ: Saj sam nisi nič boljši, kaj bodeš nas učil, kako naj živimo? Torej, fantje, korajžno in veselo nastopimo apostolsko delo, v vsaki župniji se dobi nekaj uglednih poštenih fantov. Delajmo mi na to, da se uredi naša Slovenija po zapovedih božjih! Potem bomo imeli veselo, pošteno življenje v naši mili Jugoslaviji.

Naj nas ne straši črta temna,
Za njo se solnce že blišči,
Da bode črta razsvetljena,
To smo krščanski fantje mi!

Ivanov iz Št. Ilja pod Turjakom.

DEKLIŠKI VRTEC. VEČ ZNAŠ, VEČ VELJAŠ!

(Dvogovor za dekleta, ki pa tudi fantom ne bo škodil.)

Nežika: Bog te živi, Urška! Danes imam ravno nekaj časa, da s teboj malo pokramljam. Imam te rada, ker si tako odkritosrčna . . . Veš, moje srce je strašno navdušeno za kapitana Tomiča . . .

Urška: Moj Bog — .. menda nisi zaljubljena! Kje si pa spoznala tega človeka?

Nežika: Ne bodi no taka! Kapitan Tomič je glavni junak tiste povesti, ki se ji pravi Salomonovi rudniki. — To povest je spisal Anglež Haggard, jaz sem jo pa čitala v slovenskem prevodu. — No, zdaj vidiš, da ni nič hudega, če sem navdušena za Tomiča. To ti je bil junak! Še sanjalo se mi je o njegovih čudežnih dogodbah. Meni se zdi, da ni nič lepšega, ko porabiti prosti čas za čitanje lepih knjig.

Urška: Jaz pa prav malo čitam. Celi dan delam, zvečer sem trudna in zlezem hitro pod odejo . . drugi dan pa spet zgodaj na noge. In tako dan za dnem. Bojim se, da bom nazadnje še črke pozabila.

Nežika: Kaj mi vsega ne poveš! Če nimaš časa med tednom, si pa v nedeljo odtrgaj kako urico!

Urška: V nedeljo grem k maši, včasih tudi k večernicam, potem pa moram doma pomagat: Saj veš, da je zmirom dosti dela. V kuhinji skačem okrog škafov, v hlevu okoli krav, tudi svinje je treba zmirom krmili, da ne postanejo preveč sloke. — Komaj preberem „Glasnik“ in „Bogoljub“.

Nežika: Ali si nisi naročila „Naš dom?“

Urška: Prav rada bi ga imela, pa moj žep vedno kriči: Suša, suša!

Nežika: Res je, da smo me dekleta uboge reve. Pa če ne moreš sama lista plačati, si ga pa izposodi! Tudi knjig si ne moremo same kupovati, zato pa imamo Bralno društvo, kjer si za mal denar lahko knjige izposodimo!

Urška: Ali res misliš, da bi bilo vredno, žrtvovati prosti čas za čitanje knjig? Meni se zdi, da bi se mi začelo mešati po glavi, če bi prebrala kako debelo knjigo. Še pridige si ne zapomnim cele, ko vendar ni tako dolga!

Nežika: Nikar se ne boj za svojo glavico! Mislim, da imaš čisto zdrave možgane. Veš, vsaka povest je tako lepo spisana, da si jo je lahko zapomniti. Ako bi ti imela čas pripovedovati, bi ti lahko povedala celo povest „Salomonovi rudniki“.

Urška: Zelo sem radovedna, kakšna je ta zgodba. Povej mi vsaj glavno vsebino te zanimive povesti!

Nežika: Naj bo! Povem ti najvažnejše, pa samo zato, da se boš začela sama zanimati za lepo knjigo. Veš, ta povest se je vršila v Afriki. Kapitan Tomič in njegova dva prijatelja so šli v sredino Afrike iskat nekega sorodnika.

Urška: Kaj pa je delal tišči sorodnik v Afriki?

Nežika: Iskal je diamante . . . pa se je zgubil nekje v Salomonovem gorovju. Tomič in tovariši so šli skozi strašno široko puščavo proti tistemu gorovju. Greoč so skoro umrli lakote in žeje. Seboj so imeli nekega razumnega zamorca, ki jim je bil v veliko pomoč. Ko so prišli na vrh Salomonovega gorovja, se je odprla pred njimi čudovito lepa dežela z lepimi cestami, rodovitnim poljem in prijaznimi vasmi. V tisto deželo še ni bil stopil beli človek . . . Zato so se prebivalci tem ljudem silno čudili, in so jim verjeli, da so prišli z onega sveta. Vsi so jih spoštovali, samo neka stara čaravnica je svarila kralja pred njimi. Tam so imeli strašno navado, da so ob določenih časih čaravnice iskale med vojaki takih, ki niso bili zadovoljni z grozovitim kraljem Tvalo. Vse tiste so pomorili — ravno tako so tudi morili na čast malikom nedolžne deklice. Ljudstvo je sovražilo krvoločnega kralja, vojaki so prestopili na stran Angležev, ki so premagali grdega Tvalo, na njegovo mesto pa postavili tistega pametnega zamorca, ki jim je pomagal popoti. Tisti zamorc je bil namreč kraljevski sin tistega naroda in je že kot majhen deček moral bežati pred grozovito čaravnico in hudobnim kraljem. Potem so šli v Salomonove rudnike iskat diamantov, si jih nabrali nekaj žepov ter se obrnili proti domu. Greoč so še našli nekje v puščavi tistega zgubljenega sorodnika.

Urška: Zares, prečudna povest. Oh, če bi še jaz mogla čitati tisto knjigo! Pa misliš, da se je vse to res zgodilo? Če ni res, potem je pa laž!

Nežika: Ti si čisto otročja! Pri povestih ne smemo zmirom misliti, da se je vse pri piki tako vršilo, kakor je napisano! Ampak moramo zasledovati misli pisateljve in presojeti, kako nastopajo njegovi junaki. Jedro povesti pa je zmirom resnično in tisto jedro si mora čitatelj izluščiti iz lupine. Ali še nisi nikdar čitala, da je v južni Afriki največ dragih kamnov? Tudi je res, da se najdejo tam še ljudstva, ki jih mi prav malo ali nič ne poznamo. Da je polovanje po puščavi silno težavno in nevarno, ve vsak otrok, in da se še najdejo ljudožrci, je tudi znano. Vidiš, vse to se najde v tisti knjigi, ki sem jo čitala tako, da mi je skoro sapo jemalo. Na nekaterih mestih se mi je srce krčilo strahu in groze.

Urška: Oj taka povest! Mene bi bilo strah kaj takega čitati! Rajši nič. Gotovo bi se mi po noči sanjalo, da me hočejo zamorci iz kože djať in pojesti.

Nežika: Take sile pač ni! Če se pa res tako bojiš te povesti, pa čitaj drugo! . . . N. pr.: „Pod svobodnim solncem!“ To je zmagoslavna, prekrasna povest iz časov, ko so vladali nad vzhodom mogočni bizantinski cesarji v Carigradu. Si že slišala o vojskovodji Belizarju? Glavni junak te povesti je mladi Slovan Iztok, ki se vojskuje proti pokvarjenemu Carigradu. Ta povest nam razkriva krvoločnost in mehkužnost carigrajskih vladarjev ter nam dokaže, da mora pasti in se zlomiti vsaka vlada, ki se opira na laž in krivico. Zdaj ni več tistega cesarstva, ker so ga premagali Turki. Pisatelj je prerokoval Slovanom, da jim bode zasijalo svobodno solnce. To se zna uresničiti sedanje dni, če bomo imeli prave voditelje ljudstva.

Urška: Za božjo voljo! Kaj vse mi ti znaš povedati! Že vidim, da me mora biti sram pred teboj, ker sem tako otročje nevedna. Pa se mi zdi, da bi bilo bolj koristno, ako bi čitala kake gospodarske in gospodinjske knjige. Me moramo znati obdelovati njivo in vrt in kaj dobrega skuhati! Tvoje povesti pa nam o tem nič ne povejo —

Nežika: Človek ne živi samo od kruha. Oboje je treba poznati: našo književnost, to je, lepe povesti in pesmi, pa tudi koristne gospodarske in gospodinjske knjige! V knjižnici imamo poleg zabavnih knjig tudi veliko gospodarskih. Tam najdeš knjige o vrtnarstvu, o kuhinjski umetnosti, o živinoreji, o umnem čebelarstvu, o umnem kletarstvu, o poljedelstvu, tudi živinozdravnika najdeš v omari, tako da ti ni treba letati v Maribor po njega, če zboli živina. Tudi jaz rada večkrat pokukam v te knjige. Če ne vem, kako bi ravnala na vrtu pri gojitvi zelenjadi, mi vrlo pomaga iz zadrege „Umni vrtnar“. Lani sem prišla na to, kako pridelam debel čebul. Nekateri si mislijo, da se mora steblovje zlomiti ali pohoditi — pa to ni res. Ko je začel čebul že rasti na debelo, se ga mora prav lepo okopati, tako, da je samo korenina v zemlji . . . potem pa zraste tak, da ga komaj obsežeš z obema rokama . . . Tudi gob poznam več ko drugi ljudje. Imam dve knjigi s slikami gob. Nekateri poznajo samo globanje in lisice in hirsiče — potem so pa pri koncu! Jaz jih pa poznam najmanj 20 vrst. Kako je dobro, če človek kaj zna. Drugi gredo mimo gob, jaz jih pa imam hitro polno cenjo. Nauči se pa le tisti kaj, ki rad čita! Še večerni sprehod ob jasnem nebu je takemu človeku, ki ve kaj o zvezdah, velik užitek. Ali poznaš ti kakšno zvezdo?

Urška: Poznam solnce, mesec in večernico. Druge zvezde so pa tako vse enake, samo, da so nekatere bolj, druge manj svetle. Čudno se mi zdi, da zvezd ne zmanjka, ko se pa zmirom kakšna zapelja na nebu.

Nežika: No, ti si pa res cela Urška! Misliš, da se zvezda utrne? To so le neznanstveni kosi razbitih svetov, ki švigajo nad zrakom sem in tje. Če jih pa potegne zemlja nase, da letijo z neznanstveno hitrostjo skozi zrak, se pri tem tisti utrinki vsled drgnjenja užgejo, in ljudje pravijo,

da se je zvezda utrnila! Mnogokrat pade tak kos na zemljo in se zarije kakih 10 m globoko. Takim črnim kamnom pravimo meteor. Na površini je ožgan, v sredini pa tako nekako kakor železo. Tudi je zelo težek. Kaj pa ti še menda misliš, da je solnce manjše nego zemlja in da se suče okrog zemlje?

Urška: Tako nevedna pač nisem, saj smo se v šoli učili, da je ravno narobe, kakor se nam zdi.

Nežika: Povem ti, da mene zvezde silno zanimajo. Kolikokrat sem si že mislila: Kdaj bomo natanko vedeli, kako velike in lepe so zvezde! Čitala sem, da so nekateri svetovi tako daleč od nas, da hodi svetloba od njih do nas več tisoč let.. Kako mogočen je pač ljubi Bog! Koliko ljudij je, ki se ne brigajo za nič drugega kakor za jed, pijačo in obleko! Božje stvarstvo jim je zapečatenjena knjiga! Mene pa vse to zanima.. Oh, da ne morem še več znati in razumeti. Pa kolikor se da, si pridobim s tem, da čitam razne poučne knjige! Tudi ti poskusi tako! Tvoje življenje bo imelo več vsebine, če boš več znala. Dandanes se je treba bolj za vse zanimati ko svoje dni! Ni dosti, če znamo samo krompir in žganke kuhati, treba je tudi, da si bistrimo svoje glavice s koristnim člívom.

Urška: Tvoj nauk je res zlata vreden. Ko sem hodila v šolo, so me učitelji radi imeli in so rekli, da nimam slabe glave. Mislila sem, da znam že dosti, če sem skončala ljudsko šolo. Zdaj pa vidim, da še pravzaprav nič ne znam...

Nežika: Vse še lahko nadomestiš, kar si zamudila, če boš stanovitna! Le pogumno knjigo v roko in srečna boš, ko si boš s pridnim čitanjem bogatila znanje! Več znaš, več veljaš! Zdaj smo še mlade, zdaj je čas učenja, čas setve! Kdor spomladi nič ne seje, ne bo v jeseni ničesar žel. Ne zamudimo zlatega časa, da se ne bomo kesale v poznejših letih svoje mladostne lahkomišelnosti in brezbriznosti!

DRUŠTVENI GLASNIK.

Na društvene domove nas je v 2. številki „Našega doma“ opozoril Justin v posebnem članku. „Naj bi se dogovorili voditelji naših organizacij v vsakem kraju ter z združenimi močmi šli na delo. Izobraževalno društvo, Orel, Dekliška zveza, Posojilnica, Gospodarska zadruga, Konzum, Kmetiska ali Delavska zveza: kako potrebujejo vsi prostorov! Morda bi kje lahko pritegnili tudi občino, ki nima še pi-

sarne.“ Mislite na to! Volje in poguma je treba! Med stavbeniki posvečajte tej misli posebno pozornost g. Dragotin Korošec iz Braslovč, ki ravnokar gradi društveni dom na Frankolovem. Tajništvo Slov. kršč. soc. zveze v Celju je že stopilo z njim tozadevno v stik. Ako v katerem kraju resno mislije na zgradbo Društvenega doma naj sporoče to „Tajništvu Slov. kršč. soc. zveze v Celju, hotel Bell vol“

ali pa naravnost g. Dragotinu Korošču, stavbeniku, pošta Braslovče. Imenovani izdelal načrte in proračune ter prevzame vodstvo stavb. Za zgradbo društvenih domov zahteva sledeče cene: 1. Izdelovanje projekta ter ogled na licu mesta stavbišča računa dnevno 200 K in povrnitev vožnje. 2. Naprava načrta 1 izvod: 700 K, 2 izvoda: 850 K; 3. Izvode: 1000 K. 3. Sestava proračuna 150 K. 4. Za zgradbo samo so posebne cene, ki se določijo pri posameznih stavbah z ozirom na kraj in dnevne cene posebej. Vse delo izvrši g. Korošec ali za denar ali za jamski les, ki ga naj društva nabirajo pri posestnikih. S požrtvovalnostjo in korajžo z združenimi močmi na delo za društvene domove!

Društvene knjižice so navadno najbolj živa in trajna vez, ki vodi člane vedno zopet v društvo. Žal, da so v prav slabem stanju. Uvesti bi se morale tudi za knjižnice povsod 14-dnevne ali enomesečne počitnice, da se pregledajo, uredijo in da se poškodovane knjige dajo v vezavo. Semtertja se nahajajo fantje, ki znajo vezati knjige. Naj bi se jih izobrazilo za to še več, posebno organisti! Kajti knjige pošiljati v vezavo v mesta, pride dandanes silno drago. Če pa je knjiga nevezana, je v pol leta pogosto popolnoma uničena. Torej, fantje, na plan in na delo!

Točnost je pri vsem društvenem delovanju nujno potrebna za dober uspeh. Kolikokrat so seje nesklepčne, ali pa, če se po dolgem čakanju začnejo, se hiti in vse napol napravi! Krivi so odborniki, ki nimajo prave skrbi. Ali vaje za igre! Koliko jeze, zamud in dolgega časa zakrivi fant ali dekle, ki ne prihaja o pravem času! In kako lesena je igra, kjer ne gre vse točno naprej! Zlasti pa „Orel“ brez točnosti ne more izhajati. Najdejo se pa fantje, ki imajo vsakokrat še pred in po vaji vse polno potov. Če se takoj ne začne, že teče ven, pridejo drugi, pogledajo po sobi — pa

jih že zopet zmanjka. Član naših društev, ki je kaj vreden, pa ve: prvo je stanovska dolžnost, potem pa takoj društvo, in šele potem druga prijateljstva ali zabave. Prvi je na mestu, rad kaj potrpi, vsako stvar dobro pripravi in s tem nelzmerno pripomore k lepim uspehom.

Koristna naprava bi bila marsikje brezalkoholna gostilna. Ko člani naših društev čakajo na seje, igre, vaje in razne prireditve, ali pa, ko odhajajo od njih, nimajo stopiti pod streho kam drugam, ko v gostilno. Rado se potem zgodi, da se preveč zasedijo in da ne pridejo čisto trezni ven. Škoda za nje in za denar! Kjer je mogoče, naj se torej oskrbi prostor in oseba, kjer bodo društveniki in vsi ljudje, ki niso prijatelji alkohola, zlasti pa mladina, imeli pribežališče brez vsake nevarnosti in škode. Brezalkoholnih gostiln je pri nas še tako malo!

Mahničev opomin. Dr. Anton Mahnič je napisal že pred 30 leti te-le besede: „Naši liberalci tako radi in vselej povdarjajo, da je gmotno blagostanje naroda prvi in neobhodni pogoj njegovemu duševnemu napredku. Prav, izvrstno, gg. liberalci! In vendar ste ljubi naš narod osrečili s toliko društvi, ki so nad vse nepraktična, ki vlenobljajo naše tako delavno in čvrsto ljudstvo, vpeljali ste toliko novega, ki druge koristi ne prinaša, nego da napeljuje kmeta zapravljat čas in denar. Jaz menim, da bolj kakor vse čitavnice in sokolska društva, so dandanes za gmotni napredek našega naroda potrebna društva treznosti; tu, tu poprimite se dela, ako nečete, da nam pride Slovenija na boben!“ (Rim. Kat. I, str. 574). — Tembolj si morajo naša društva izprašati vesti, ali po svojih močeh delujejo tako, kakor jih tukaj opominja naš prvoboritelj.

Št. IIj pod Turjakom. Tudi pri nas se je začelo mladinsko gibanje. Fantje so si že lansko leto ustanovili Mladeniško zvezo in korak za korak na-

predujejo. Vrše se mesečni sestanki, kjer pojemo, deklamiramo, nastopamo z govori in se učimo, kak naj bode fant napram Bogu in bližnjemu. Tudi dekleta nočejo zaostati. Ustanovila so si Dekliško zvezo, v kateri goje petje, govore in deklamacije. Fantje in dekleta Št. Iljski! Le naprej po tej poti in božji blagoslov nam pri našem delu ne izostane!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V okrilju Bralnega društva živahno delujeta „Orel“ in „Orlica“. Štejeta blizu 100 članov. Pri rednih sestankih nastopa mladina z deklamacijami in govorki ter se tako uri v nastopanju, pravilnem govorjenju in kretanju. Pri igrah kažeta veliko vaje in sposobnosti. Gojimo tudi petje in par članov celo tamburanje. „Orel“ si je oskrbel krasen drog, ki pa radi slabega vremena večinoma sameva v cerkveni hiši. Ker Bralno društvo ne razpolaga s primernimi prostori, se telovadbi ne moremo posvetiti tako kakor bi nekateri spretni telovadci želeli. Zato vsi že težko čakamo novega doma, za katerega smo lansko leto ožgali opeko. Ker je knjižnica v vojnem času močno trpela, jo sedaj urejujemo in spopolnujemo. Mislimo nakupiti za prvo silo najboljša pripovedna dela, ki nam jih še manjka. Ko bomo začeli staviti „Društveni dom“, se spet oglasimo.

Sv. Jurij ob južni železnici. Pozdravljen prijatelj „Naš Dom“ tudi od nas mladenk iz Št. Jurja! Me ne spimo, ampak se prav pridno gibljemo zlasti v odsekih. Posebno lani ustanovljeni „Tiskovni odsek“ deluje prav živahno! Mnogo dobrih knjig in časnikov je že razširil med ljudi, pa tudi tebe dragi „Naš Dom“ ne bomo pozabile. Bog živi!

„Naš Dom“ si zopet vzklik med nami kot zvonček iz pomladnih tal;
Mladino našo — buđi, drami,
Da preroben bo narod vstal! M. P.

Sv. Križ pri Mariboru. Prelep dan je bil za nas praznik presv. Reš.

Telesa! Po večernicah smo se zbrale v obilnem številu pri dekliskem sestanku. Čepe Micika je nastopila s šaljivo-resno deklamacijo „Narobe svet“, Mimika Hauptmanova pa s pesmico „Orlica“. G. voditelj nam je pojasnjeval vsebino zanimive knjige „Slovenska ženska v dobi narodnega preporeda“, spisal dr. Lenard. Ker nam je bil čas kratko odmerjen, smo se mogle le bolj površno poučiti o vsebini te knjige. Posebno zanimivo bo poglavje o pravem razumevanju Prešernovih pesmic, ki jih tudi ljudstvo pozna in o katerih se je med mnogimi razširilo napačno pojmovanje. Pri tem sestanku se je povdarilo, da so vse članice Marijine družbe oziroma katoliških organizacij pod svojo častjo zavezane, da se pod nobenim pogojem ne izpostavljajo družbam, ki bi jim jemale ugled. Po poldrugo uro trajajočih razgovorih je bil sestanek zaključen. Prihodnjic se snidemo dne 8. septembra.

Ljutomer. Sprejmi, predragi „Naš dom“, tudi od nas ljutomerskih Orlic prav prisrčne pozdrave! Dovoli, da Ti tudi me sporočimo, kaj delamo. Ne spimo že ne! Ko bi videl, kako skrbno gojimo naše sestanke, ko bi videl 30. maja slovesnost, ki smo jo priredile, v čast svoji patroni devici Orleanski, tudi v telovadnico ko bi pogledal ob nedeljskih popoldnevih: bi videl, kako je polno življenja v našem krožku. Dne 9. julija smo imele zopet sestanek in sicer skupno z Dekliško zvezo. Soba je bila za toliko število deklet skoro premajhna. Nastopilo je več govornic, ki so z živimi besedami priporočale čednostno življenje. Č. g. M. Ferk, duhovni voditelj Orlic, so nam opisali življenje naših slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Da je bilo živšnejše, smo zapele še par pesmic. Obilo smeha je žel šaljiv prizor „Berta in Urška“. Tako je bil sestanek končan, a končano ni naše delo! Skupno, z zdru-

ženimi močmi hočemo vzgajati same sebe, hočemo, da prinese naš mladi rod slovenskemu narodu lepšo bodočnost! Pri delu nas pa podpiraj Ti, dragi „Naš dom!“ Če dovoliš, Ti poročamo prihodnjič zopet kaj. Do tedaj pa „Z Bogom!“ — Tajnica Marica.

Mala Nedelja. Binkoštna nedelja je bila vesel praznik za našo Dekliško zvezo! Č. g. voditelj so nam pri večernicah slovesno blagoslovili nov križ za Dekliško zvezo. Živo so opisali pomen prapora, ki si ga je izbrala naša zveza: križ, s katerim se hoče boriti od zmage do zmage. Zatem je sledila slovesna posvetitev Dekliške zveze presv. Srcu Jezusovemu. Č. g. voditelj so v svojem govoru polagali mične besede na srca starišem, naj radi pustijo mladenke v Dekliško zvezo. Bog daj, da bi skoro prišel čas, ko bi se tudi mladenčiči naše župnije zbrali v Mladeniško zvezo ali pa Orla, da bi tudi ta četa stala zbrana pred oltarjem in se poklonila svojemu Kralju! Po večernici je bil sestanek Dekliške zveze, kjer je ena članica govorila o presv. Srcu, druga o pomenu izobrazbe posebno v današnjih časih. Krasen, pomenljiv in nepozabljen nam ostane binkoštni praznik. K sklepu Vam kličem: Vse Dekliške zveze, pa tudi vse druge naše organizacije, moške in ženske, vse se naj posvetijo presv. Srcu Jezusovemu! Bog živi!

Tajnica Zvonimira.

Polenšak pri Ptujju. Najlepši čas našega življenja na tem svetu je pač ljuba mladost! Pa žal, naša mladina je često ne zna ceniti! Namesto da bi se v naših katoliških organizacijah izobraževala in nabirala potrebnega znanja za poznejše življenje, pa raja po zaduhlih gostilnah in v slabih tovarišiji! Mi pa, bratje „Orli“ in sestre „Orlice“, ki smo zbrani v orlovski organizaciji, delajmo drugače! Kadar drugi v nedeljo popoldne idejo v gostilne, vzamimo mi raje v roke dobre koristne knjige in časopise, prebirajmo

jih z vneto, ker iz njih se lahko naučimo veliko lepega, kar nam bo koristilo vse naše življenje! Verjemi mi, mladina: Ako se boš rada mudila v poštenu družbi, se pošteno zabavala in izobraževala ter marljivo prebirala dobre knjige in časopise, se ne bo nobenemu vzbudila želja iti v gostilno in v slabo tovarišijo! Dobre knjige in časopisi so močno orožje, s katerim se lahko postavimo sovražniku v bran! Iz njih se naučimo, da postanemo izobraženi, pogumni, vztrajni in odločni! Mladina kličem Ti: Proč od pogubonosnih gostiln, proč s slabim profiverskim čtivom! Nadomestite ga pa povsod z dobrim katoliškim časopisem, osobito z mladinskim glasilom „Naš dom“! On bodi voditelj našega življenja! Bog živi!

Slavko, član Orla iz Polenšaka.

Razbor pri Loki. Naše izobraževalno društvo se dobro giblje. 11. junija smo imeli prvo igro, ki je s pomočjo našega g. nadučitelja pod spretnim vodstvom Imperl-ovega Jožeta v vsakem oziru krasna uspela. Ljudje se vneto zanimajo za izobrazbo ter radi čitajo poučne knjige in časopise. Upamo, da se bo pri nas izobraževalno življenje tudi v bodoče prav lepo razvijalo.

Rečica v Sav. dolini. Tukajšnja „Dekliška zveza“ je priredila dne 14. maja lepo igro: „Dve materi“ ter jo ponovila na nedeljo 21. maja. Vse igralke so izborno pogodile svoje uloge, zato so pa tudi žele temu primerno pohvalo od mnogobrojnega občinstva, ki je kljub zelo neugodnemu vremenu od blizu in od daleč prihitelo k nam. Naša dekleta so se pa tudi zelo marljivo pripravljale na ta svoj prvi nastop! Tudi drugače deluje naša Dekliška zveza zelo pridno! Pri vsakem mesečnem zborovanju ima po dva, včasih tudi po tri govore, katere si dekleta že same sestavijo. Kar tekmujemo, katera bo boljše napravila! Včasih se tudi malo „kregamo“, da je tem živahnejše v zvezi. Bog živi!

Veržej. Krasen, nepozaben je bil letošnji binkoštni pondeljek za tukajšno Dekliško zvezo! Ob 10. uri se je zbrala naša mladina, članice Dekliške zveze in njen naraščaj, otroci Marijinega vrta ter veliko število deklet sosednjih Dekliških zvez v župnijski cerkvi, koje veliki oltar krasí nov ljubezniv kip Srca Jezusovega. V pridigi so domači gospod duhov. voditelj in t. č. župn. upravitelj vlč. g. dr. Volčič mladino v navdušenih besedah bodrili za čiščenje presv. Srca in jo pripravili na najlepši trenutek, slovesno posvetitev božjemu Srcu Jezusovemu. Nekaj tukaj doslej nenavadnega je bila lepa vrsta belooblečenih Zvezinih deklet okrog oltarja, kakor tudi skupno sv. obhajilo vseh deklet, domačih in sosednjih Zvezinih članic; nad vse ganljivo pa temu sledeča skupna slovesna posvetitev veržejske Dekliške zveze presv. Srcu Jezusovemu pred izpostavljenim Najsvetejšim. Lahko umevno, da je ob koncu iz srca vseh navzočih navdušeno vzkipela zahvalna pesem. Popoldne po slovesnih večernicah pa je sledila zunanja proslava presv. Srca v prostorih Marijanišča po sledečem sporedu: „Pozdrav.“ — „Presv. Srce Jezusovo in mladina“, dvogovor. — V slavnostnem govoru je g. P. Potočnik, posojilniški uradnik iz Gornje Radgone, v vznesenih besedah povdarjal, kako potrebno je, da se v dandanašnjem razdvojenem času oklenemo prapora božjega Srca. — „Srce Jezusovo in naši mali“, nastop dveh majhnih deklic iz Marijinega vrta. — V ljubkem prizoru „Slovenija se klanja presv. Srcu“ je vila Slovenija s svojimi družicami proslavljala božje Srce in mu izročila naše domove, polja in lesove, sploh vso slovensko zemljo. — Posebnost našim dekletom so nudili pozdravi in govori članic sosednjih Dekliških zvez. — Predsednica D. Z. od Sv. Križa je pozdravila najmlajšo Zvezo ter ji čestitala k prelepemu prazniku in dosedanjim

uspehom in jo navduševala za nadaljnje vztrajno delo. — M. Peršak (Sv. Križ) je govorila o krščanski požrtvovalnosti v društvenem delu. Orlica J. Jurkovič od Sv. Jurija ob Ščavnici je prinesla naši Zvezi iskrene pozdrave od svojih soster. Tončka Kovačič iz Male nedelje in Rezka Kovačič iz Gornje Radgone sta pozdravili v imenu svojih Zvez ter priporočali nujno potrebo našega skupnega dela za blagor mladine pod zastavo Srca Jezusovega. — Lepo slovesnost je zaključila 6 dejanska igra „Zmaga najsvetejšega Zakramenta“, ki tako značilno opisuje moč evharističnega Srca Jezusovega na človeška srca. „Sedaj pa naj ostane, živi in plodonosno deluje med nami duh presv. Srca Gospodovega! Naša srca naj bodo z zlatimi verižicami lepe in svete ljubezni božje privezana na božje Srce Jezusovo!“

(Besede tajnika posvetitve družin.)

Vransko. Na Trojičko nedeljo, 11. junija je orlovski odsek na Vranskem obhajal 10 letnico svoje ustanovitve. Ta praznik je zavedna mladina proslavila z orlovskim taborom. Prireditve je pokazala, da v mladini še živi čut ljubezni do organizacije, ki jim je bila taborišče v boju zoper nasprotnika skozi dolgih deset let. Pokazala pa je tudi, kako visoko znajo to organizacija ceniti oni, ki jim je na srcu dobrobit naroda. Tabor je otvoril g. kaplan Brvar, ki je pri slavoloku pozdravil došle goste. Po pozdravu se je skozi trg razvil sprevod Orlov in Orlic, na čelu rud. godba iz Zagorja ob Savi. Na telovadišču je pridigoval in služil sv. mašo č. g. M. Krajnc. Popoldne je nastop telovadcev in telovadkinj ob zvoku godbe žel navdušeno priznanje in občudovanje. Nad vse živo sliko je podal nastop mladih Orlic in Orličev ter simbolične vaje članic po orl. himni. Sodelovali so odseki vranskega, trbovskega, celjskega in posavskega okrožja. Udeleženci so ponesli domov najlepše spomine. Onim

pa, ki so pri prireditvi sodelovali, je ta dan vlil novega poguma za bodoče delo! Bog živi!

Zibika. Preljubi „Naš dom!“ Srčno pozdravljen prijatelj in že nekdanji buditelj slovenske mladine! Sprejmi blagohotno poročilo tudi od nas zibiških deklet oziroma od naše na novo ustanovljene Dekliške zveze. Dne 25. julija smo imeli v Zibiki mladinski shod, na katerem so govorili č. g. Marko Krajnc. Priporočali so naši mladini zlasti nam dekletom — ker nas je bilo večje število — kako naj po vzgledu drugih deklet združeni v Dekliški zvezi vneto, neumorno in požrtvovalno delamo za razširjanje kat. časnikov, za verski in narodni napredek. Nato se je sestavil odbor Dekliške zveze. H koncu so zapela dekleta dve pesmici, „Slovenka sem“ in „Slovensko dekle“.

Zabukovje pri Sevnici. Izpolnila se nam je največja želja! Dne 9. julija smo si v navzočnosti č. g. Krajnc, urednika „Našega doma“ ustanovile „Dekliško zvezo“. Izvolile so se odbornice: Ema Požun, predsednica; Neža Kožuh, podpredsednica; Marija Stopar, tajnica; Angela Kožuh, blagajničarka; Pavla Lončar, Marija Sto-

par. Ivanka Krajnc, Trezika Gregorčič in Ivanka Bauman, odbornice. Imele smo že prej dva dekliška sestanka: 15. junija in 25. junija. Vsakokrat je bilo za Dekliško zvezo veliko zanimanje. Do sedaj se je priglasilo okoli 50 deklet. Pač lepo število za tukajšnjo župnijo, kjer se nam stavijo premnoge ovire. Naročnic „Našega doma“ je 15. Za začetek tudi to majhno število zadostuje, saj upamo, da bo naročnikov vedno več. Naša dekleta so res pridna in zavedna. Ker vidimo, da povsod napredujejo in se izobražujejo, tudi me nočemo zaostati. Naši sestanki so poučni in zabavni: ena ali druga članica kaj lepega pove, vmes pa prepevamo Marijine in narodne pesmice. Izraziti moramo pri tem svojo zahvalo g. Aliču, občinskemu tajniku, takorekoč našemu pokrovitelju, ki nam vsikdar kaj vzpodbudnega pove, pa tudi naše sestanke varuje pred motenjem nezavednih nasprotnikov. Najlepšo zahvalo pa smo dolžne gospodinjji Tereziji Požun, katera nam je dala za sestanke brezplačno prostore. Brez njene usluge bi Dekliške zveze tukaj sploh ne mogle ustanoviti. Tisočeri Bog plačaj! Dekleta, vam pa kličem: Krepko in pogumno naprej do končne zmage!

SLAVKO SAVINŠEK: K MAMICI!

Slika otroške ljubezni v 3 dej.

Izšla je kot prtloga Orliča 1922 že pričakovana igra „K mamiči!“, ki jo je spisal Slavko Savinšek. Igra je kakor nalašč za naše mladinske odre. V treh dejanjih nam kaže, kako sta našla Marijanček in Milica vkljub hudemu stricu, vkljub Volkodlaku in njegovim škratom s pomočjo dobrih vil, zlasti Vilislave, njihove kraljice, in palčkov svojo dobro mamičo, ki jima je umrla . . . Ljubeča otroka sta se v smrti združila z dobro mamičo. Zlasti konec igre je pretresljiv in nad vse lep. Želimo le, da pride igra kmalu na naše mladinske odre in jo moremo vsem le toplo priporočati. Takih iger dajajte naši mladini, iger, ki so povzete iz narodovega čutenja in življenja, iz naših krasnih pravljic in bajk! Savinškova igra ustreza vsemu temu — zato naročajte pridno ter jo uprizarjajte in mlada srca vam bodo hvaležna! Igra „K mamiči!“ stane 2 Din in se naroča pri upravništvu Orliča v Ljubljani (Ljudski dom), ali v Cirilovi tiskarni v Mariboru. 10 izvodov skupaj stane 1 izvod 1 Dinar.